

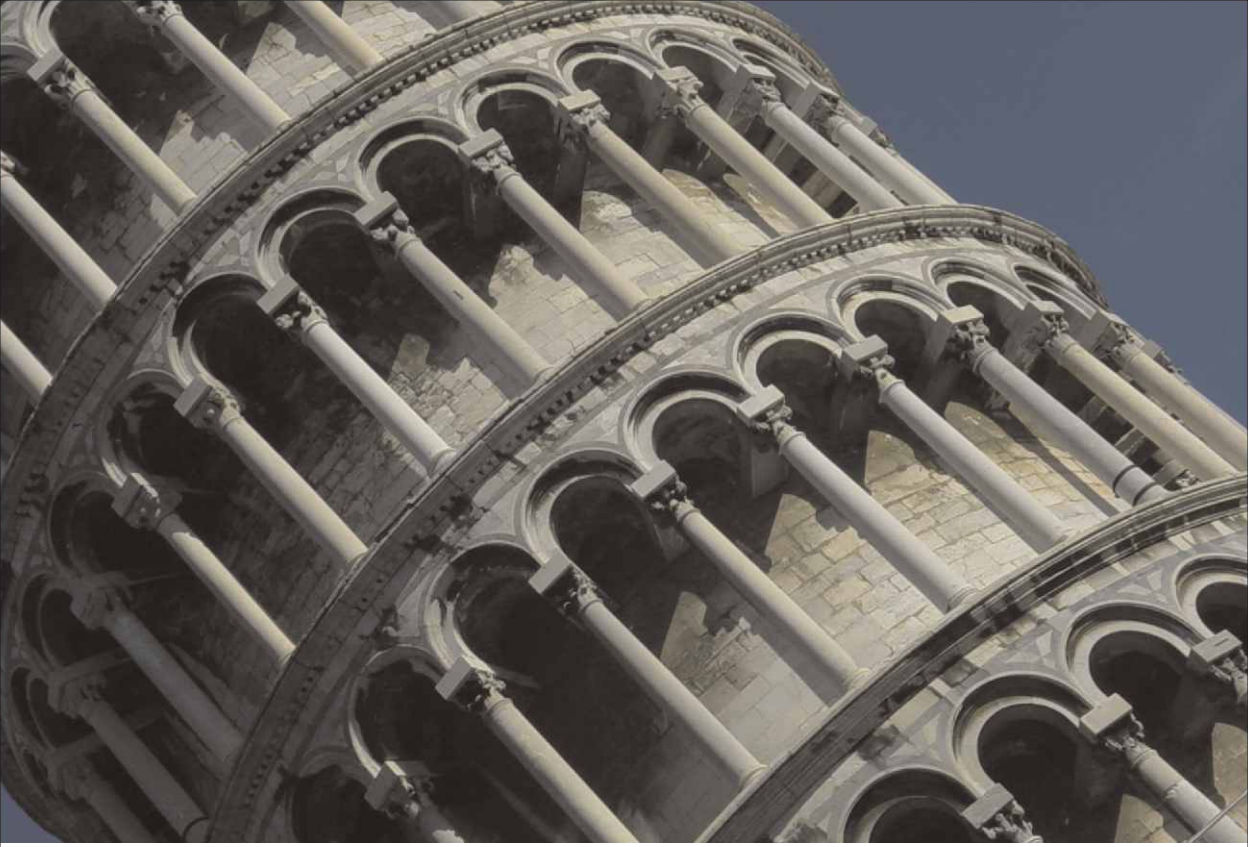

Pisa Kulesi "Torre Pendente di Pisa" Namıdiğer Pisa'nın Eğri Kulesi

Şeyda ÇAŞKURLU

Bazı durumlar, olaylar vardır bilirsiniz; içinde bulunanları, etkileşim halinde olduklarını öyle bir etkiler, ister istemez kendine benzetir ve kendi çizgisine döndürür de, kaderine ortak eder ya... İşte bu durum için gösterilebilecek en iyi, en somut örneklerden biridir **Pisa Kulesi**.

Orta İtalya'da Toskana bölgesinin baş şehri olan yaklaşık 90.000 nüfuslu Pisa şehrindeki "**Piazza dei Miracolide - Mucizeler Meydanı**"nda yer alan bu Çan Kulesi, aynı içinde bulunduğu ortamın adında da belirtilen şekilde mimari yapı-sında ve temelindeki tüm hata ve göz önüne alınmamış sorunlara rağmen yüzyıllardır bir "**mucize**" gibi dimdik 5.5 derece eğimle demek belki daha doğru olur mevcudiyetini sürdürmekte ve görenleri şaşkınlıklar içinde kendine hayran bırakmaktadır.

İtalya'ya yapılan turistik gezi turlarının olmazsa olmazlarından biri olan ve genellikle sadece yarım veya bir günlük ekstra programlar eşliğinde görülmeye gidilen bu şehir ve şehrin simgesi olan Kulenin geçmişi, tarihçiler ve mimarlar için tez konusu olmaya ve araştırılmaya olanak verecek kadar renkli ve bir o kadar da zengindir.

Ben de o nedenle bu yazımda, bundan sonraki dönemlerde sizlere uzunca hem tarihsel hem kültürel gelişimi ve özellikleri detaylarıyla paylaşacağım; birçoklarımızın aşık olduğu, sanatın, bilimin ve medeniyetin baş şehirleri olarak sayılan Floransa ve Roma gezi anıları notlarımdan önce; tam anlamıyla hatalar üzerine kurulmuş olsa dahi bazı şeylerin **biraz emek, biraz sabır, biraz istek ve beklisi de biraz inat** karşısında sonradan güzelliklere dönüşebilecek ve insanları kendine hayran bırakabilecek durumlara iyi bir örnek olacak İtalya'nın bu küçük ama

sevimli şehrini ve şehirle aynı adı taşıyan dünyaca ünlü Pisa Kulesi'ni anlatarak başlamak istiyorum İtalya Gezi Anıları notlarıma.

Bu üst üste eklenmiş 6 yuvarlak sütun dizininden meydana gelen, 8 katlı ve 8. katından Toskana vadisinin güzelliğini görmek isteyenler için 294 adet merdiveni çıkmanın gerekli olduğu (belirli saatler arasında 30 kişilik gruplar halinde tepeye çıkılıyor) yerden yüksekliği eğimli kısmının 55,86 metre ve yüksek kısmının 56,70 metre olduğu Çan Kulesi aslında asıl projede şehrin Katedralinin yanında bulunacak sade bir çan kulesi olarak planlanmış o dönemde. İnşaatı 1090 yılında tamamlanan Pisa Katedrali (Duomo di Pisa), Vaftizhane (Baptisterio) ve Anıt Mezar (Camposanto) kısımlarına ek olacak şekilde 83 yıl sonra 9 Ağustos 1173'te başlanmıştır.

Başlangıçta amaç "tamamen dikey" bir kule inşa etmek olsa da kulenin

temelinin oturduğu zeminin morfolojik yapısının balçık ve killi toprak özelliğine sahip olması ayrıca zemindeki toprağın güney kısmının kuzey kısmına oranla daha nemli olması sebebiyle kule her ilave edilen katın inşaatı esnasında biraz daha güney cepheye eğrilmiş ve o dönemde gösterilen tüm çabaya rağmen bu eğilme engellenemediği için 1370 yılında kule inşaatı bütünüyle tamamlandığında kule artık çoktan “Eğik Kule” olarak anılmaya başlanmıştır.

Söylentilere göre; Pisa doğumlu, modern fiziğin ve teleskobik astronominin kurucularından olan **Galileo Galilei**, Pisa Kulesi'nin tepesinden attığı güllelerle başlattığı çalışmalar sonucunda “düşen bütün cisimlerin aynı ivmeye sahip olduğunu göstererek, serbest düşmenin sabit ivmeli bir hareket olduğunu saptamış ve serbest düşmede alınan yolun zamanın karesiyle orantılı olduğunu göstermiştir.”

Günümüz tarihine geldiğimizde; 1987 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiş olan Kule, 1990 yılına gelindiğinde karşı karşıya kaldığı ciddi yıkılma tehlikesi sonucunda tam 11 yıl (Aralık, 2001) sürececek onarım çalışmaları için ziyaretçilere kapatılmıştırdığına şahit olduk. Kuleyi yıkılmaktan kurtarma çalışmaları kap-

samında 1993'te, kulenin kuzey cephesinin temellerine 800 ton ağırlığındaki kurşun ağırlıklar gülleler ilave edilmişti ve 1995 Eylül ayında, kule çelik kablolarla zemine bağlanmıştır. Ayrıca dev vinçler kulenin çevresini 90 metre kazıp temellere 870 ton daha kurşun takviyesinde bulunmuşlardır. Kulenin yıkılmasını önlemek için son çare olarak da yüksek tarafın altından 38 m³ toprak çıkarılmış ve eğim bu şekilde azaltılmıştır. Yaklaşık 20 milyon sterlin harcanarak yapılan tüm çalışmalar sonucunda 45 cm'lik bir düzleştirmeye Pisa Kulesi 1838 yılındaki haliyle aynı şekle getirilmesi (eğime) sağlanmıştır.

Ayrıca uzmanlar yapılan bu sabitleme çalışmaları neticesinde Kulenin önümüzdeki 300 yıl boyunca güvende olacağı bilgisini başta Pisa'lılara ve tüm dünyaya duyurdular.

Ancak; bana kalırsa yine de siz, siz olun o kadar süre beklemeyin... En kısa zamanda nadirde olsa hatalardan bile güzel birşeyler çıkarmanın mümkün olabileceğini dünyaya kanıtlayan bu özel yapıyı görmeye gidin...

Yolunuz açık, **sevdikleriniz** her zaman yanınızda olsun.

İyi yolculuklar...